

No: 1578 – Mahreç İşareti

ALACA CAMİLİ KİLİMİ

Tescil Ettiren
ALACA BELEDİYESİ

Bu coğrafi işaret, 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında 01.03.2023 tarihinden itibaren korunmak üzere 19.04.2024 tarihinde tescil edilmiştir.

Tescil No	: 1578
Tescil Tarihi	: 19.04.2024
Başvuru No	: C2023/000092
Başvuru Tarihi	: 01.03.2023
Coğrafi İşaretin Adı	: Alaca Camili Kilimi
Ürün / Ürün Grubu	: Kilim / Halılar ve kilimler
Coğrafi İşaretin Türü	: Mahreç işareti
Tescil Ettiren	: Alaca Belediyesi
Tescil Ettirenin Adresi	: Denizhan Mah. Yozgat Cad. 21 Alaca ÇORUM
Coğrafi Sınır	: Çorum ili Alaca ilçesi
Kullanım Biçimi	: Alaca Camili Kilimi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde yer alır. Ürünün kendisi veya ambalajı üzerinde kullanılmadığında, Alaca Camili Kilimi ibaresi ve mahreç işareti amblemi, işletmede kolayca görülecek şekilde bulundurulur.

Ürünün Tanımı ve Ayırt Edici Özellikleri:

Alaca Camili Kilimi; baca kurumu, tetire otu, kuru pancar ve boya otu kullanılarak renklendirilen yünlerin kirmende ipe dönüştürülmesi ve bu iplerin ıstar tezgâhlarında veya ip ağacında dokunması suretiyle üretilen bir kilimdir.

Alaca Camili Kiliminde kullanılan iplikler yünden yapılıdır. Hem yer kilimi hem de duvar örtüsü olarak kullanılabilir. Alaca Camili Kilimine ait ilk dokumalarda kırmızı, sarı ve siyah renkler kullanılmıştır. Zamanla mavi, yeşil, kahverengi ve ara tonlar da kullanılmaya başlanmıştır. Alaca Camili Kiliminde kullanılan ipler özellikle kök boyalar ile boyanmaktadır. Son zamanlarda hazır ipler de kullanılmaya başlanmıştır.

Alaca Camili Kiliminde birden fazla kenar, arayol (işlemeler) ve iç kısmında topların içine motifler dokunur. Alaca Camili Kiliminin ortasına dokunan dikdörtgen ya da kare biçiminde motifli kutulara top denilir.

Alaca Camili Kilimleri, kilimin 4 kenarını çevreleyen ve motiflerin tekrarı ile oluşan bir dış kenar, farklı bir motifin tekrarı ile dokunan bir ya da iki iç kenar ile en az iki kenar dokuması ve iç kısmında işleme adı verilen motiflerle birbirinden ayrılan dikdörtgen veya kare kutucukların dokumasından oluşur. Kilimin büyüklüğüne göre değişmekle birlikte tek sayılarda eklenen topların sayıları 1-3-5-7-9-11 olabilir. Şekil 1’de topların görseli sunulmuştur.

Şekil 1. Alaca Camili Kilimine ait top görselleri

Kilime her topuna genel olarak aynı motifin farklı renklerde ya da aynı renklerde tekrarı dokunur veya her top farklı bir motifle işlenebilir. Arayol adı verilen kısımlar kenarları ve topları birbirinden ayırmak için 2-3 cm ince bir motifle dokunur. Şekil 2’de arayol işlemleri gösterilmiştir.

Şekil 2. Alaca Camili Kilimine ait arayol işlemesi görselleri

Alaca Camili Kilimi dokumasına etek kısmı ile başlanır. Kenar motifleri ile bütünlük sağlayacak şekilde kenar sayısı kadar etek işlemesi yapılır. Eteklere atkı ipinden püsküller yapılır. Üzerine dokumada kullanılan renklerden bir ya da birkaç renk ile çubuklar oluşturacak şekilde birkaç cm dokunur. Yapılan bu dokumaya “etek” adı verilir.

Alaca Camili Kiliminde 2 veya 3 kenar dokuması yapılır. Kenar dokumalarında her kenara farklı işleme yapılır. Etek ve kenarlar genellikle birbiri ile bütünlük sağlar (Şekil 3).

Şekil 3. Alaca Camili Kilimine ait kenar görselleri

Şekil 4. Alaca Camili Kiliminin bölümleri

Şekil 5. Alaca Camili Kilim örnekleri

Alaca Camili Kiliminde kullanılan motifler başlıca deveboynu, eliböğünde, mekikli, ördekli, sulupıtırak ve kıvrım olmakla birlikte kullanılan diğer motifler Şekil 6'da gösterilmiştir.

Zincirli	Karnıyarık	Aynalı
Kilim örneği	Sulupıtırak	Çiftegül
Ördekli	Koçboynuzu	Karnıyarık
Kıvrım	Deveboynu	Dal
Eliböğünde	Eliböğünde	Mekikli

Şekil 6. Alaca Camili Kilim için kullanılan motif görselleri

Coğrafi sınırda uzun bir geçmişe sahip olan Alaca Camili Kiliminin coğrafi sınırın ekonomisinde önemli bir yeri vardır. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunur.

Üretim Metodu:

Alaca Camili Kilimi, ıstar denilen tezgâhlarda veya ip ağacında dokunur. Dokumaya başlamadan önce başlangıç yerinde çözgü telleri çift alınarak en az iki sıra olmak üzere atkı ipliği ile zincir örgü yapılır. Bu örgü halı ipliklerinin çözülmemesini sağlar. Üzerine dokumada kullanılan beyaz atkı ipinden veya diğer renklerden çubuklar oluşturacak 2 cm dokunur.

Etek kısmı tamamlandıktan sonra seçilen motifi oluşturmak üzere dokumaya devam edilir. Uzun kenarlarda her kenar için seçilen 3 farklı motiften seçilen 2 ya da 3 ayrı kenar bölümü işlenir. Kısa kenarlarda, uzun kenarlarda kullanılan renklerden zikzak şeklinde çizgi oluşturulur veya uzun kenarda oluşturulan motif devam ettirilir.

Etek kısmındaki kenarın tamamlanması sonrasında arayol kısmına geçilir. Arayollar içerisine dikdörtgen şeklinde kutucukların içlerine motifler işlenerek top şekli işlenir. Her top için aynı desenler aynı veya farklı renklerde kullanılmakla birlikte farklı top desenleri de kullanılabilir.

Dokuma sırasında iplikleri sıkıştırmak için kirkir adı verilen alet kullanılır. Kirkir ile sıralar tamamlandıktan sonra iplikler sıkıştırılır. Kilim üzerinde desenlerin bulunduğu belirli alanlarda, o desenin rengindeki iplik, kendi motif alanı içinde gidip gelir. İplikler, büzgüler arasında gidip gelerek motifleri oluşturur. Dokuma işlemi boyunca tarakla atkı ipleri sıkıştırılır. Dokumanın sonunda tekrar bir etek dokuması yapılır, saçak payları bırakılarak çözgüsü kesilip tezgâhtan çıkarılır. Bırakılan saçak payları örülerek bağlanır ve fazla ipler kilim üzerinden kesilerek dokuma işlemi tamamlanır.

Coğrafi Sınır İçerisinde Gerçekleşmesi Gereken Üretim, İşleme ve Diğer İşlemler:

Alaca Camili Kiliminin coğrafi sınırda uzun bir geçmişi vardır. Alaca ilçesinin ekonomisinde önemli bir yere sahiptir. Bu sebeplerle coğrafi sınır ile ün bağı bulunan Alaca Camili Kiliminin tüm üretim aşamaları, belirtilen coğrafi sınırda gerçekleştirilir.

Denetleme:

Denetimler; Alaca Belediyesinin koordinatörlüğünde ve Alaca Kaymakamlığı, Alaca İlçe Tarım ve Orman Müdürlüğü, Alaca Ticaret Borsası, Alaca Esnaf ve Sanatkarlar Odası, Alaca Ziraat Odası ve Alaca Belediyesinden ürün konusunda uzman birer kişinin katılımıyla altı kişiden oluşan denetim mercii tarafından düzenli olarak yılda bir defa, gerekli görülen hallerde ve şikâyet üzerine ise her zaman gerçekleştirilir.

Denetim mercii tarafından; üretimde kullanılan malzemelerin uygunluğu, üretim metoduna uygunluk, ürün özelliklerinin uygunluğu ve Alaca Camili Kilim ibaresi ile mahreç işareti ambleminin kullanımının uygunluğu denetlenir.

Denetim mercii, kamu kuruluşlarından veya özel kuruluşlardan veya bunlarda görevli uzman gerçek veya tüzel kişilerden denetimin gerçekleştirilmesi sırasında faydalanabilir veya hizmet satın alabilir. Tescil ettiren, hakların korunmasında hukuki süreçleri yürütür.